

Nr 306. Interpellation av Caroline Andersson (S) om bostäder för seniorer
KSN-2012-0859

Kommunfullmäktige

Interpellation till Äldrenämndens ordförande Ebba Busch (KD)

En fråga som engagerar många seniorer inom Uppsala kommun är frågan om boende: Hur ska man bo på äldre dar? Går det att bo kvar i villan eller hyresrätten utan hiss? Eller måste man flytta till en mer tillgänglig bostad och i så fall vart? Egen bostadsrätt? Mer tillgänglig hyresrätt? Seniorbostad eller trygghetsbostad? Och vad kommer det i så fall kosta?

Äldrenämnden har i sin boendeplan pekat ut trygghetsbostäder som en strategisk satsning för att erbjuda seniorer inom Uppsala kommun ett tillgängligt boende. Konceptet bygger på att det kommunala bostadsbolaget eller att andra privata aktörer ska bygga boendena. Investeringstöd kan sökas från länsstyrelsen. Nämnden subventionerar dock en gemensamhetslokal och en värd/värdinna för att ytterligare stimulera byggandet av fler trygghetsbostäder. Hitills har intresset för att bygga trygghetsbostäder varit svalt.

De flesta nuvarande trygghetsbostäder inom Uppsala kommun är omvandlade, redan befintliga, s.k. servicehus. Uppsalahem är i princip den enda aktören som vågat satsa på nybyggen av trygghetsbostäder, men i en kommentar i UNT den 7 mars 2012 uppger man samtidigt att behovet av fler bostäder nu är mättat. Det finns fler lägenheter än sökande.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga äldrenämndens ordförande Ebba Busch (KD) följande:

- Vilken behovsanalys har föranlett nämndens satsning på trygghetsbostäder?

- Vad vet vi om Uppsalas seniorers bostadspreferenser?
- Delar du Uppsalahems uppfattning att behovet av trygghetsbostäder är mättat?
- Om ja, vilka konsekvenser får detta för nämndens fortsatta strategiska inriktning vad gäller olika boendeformer för Uppsalas seniorer?
- Om inte, vad tänker du göra för att ytterligare stimulera byggandet av tillgängliga bostäder och för att öka kännedomen om boendeformen bland Uppsalas seniorer?

Caroline Andersson (S)

2:e vice ordförande i Äldrenämnden

Svar:

Socialdemokraterna har i en interpellation ställt fyra frågor rörande bostadssituationen för Uppsalas seniorer. ÄLN har en strategi som innebär att arbeta på flera olika nivåer för att kunna erbjuda säkra och trygga bostäder för seniorer. Framför allt arbetar vi direkt eller indirekt med:

- Tillgänglighetsskapande åtgärder i ordinarie boende
- Produktion av vård- och omsorgsboende
- Medverka till att underlätta tillkomsten av trygghetsbostäder.

Det senare innebär att ÄLN sedan 2009 har möjlighet att ekonomiskt subventionera det sociala innehållet i trygghetsbostäder i form av värd/värdinna samt gemensamhetslokaler. Detta sker utifrån kriterier fastställda av nämnden som bland annat reglerar hur den fysiska tillgängligheten ska vara utformad för att subvention ska utgå samt krav på gemensamhetslokaler.

Den första frågan är utifrån vilken behovsanalys som nämnden tagit sitt beslut om att underlätta tillskapandet av trygghetsbostäder. Nämnden genomför årligen en behovsanalys i samband med framtagande av boendeplan. Den

bygger bland annat på en demografisk analys och det som är känt genom forskning. Tillgänglig forskning visar att de tre viktigaste faktorerna för äldre människors bostadssituation är:

- Fysik tillgänglighet
- Social tillhörighet
- Mötesplatser

Dessa tre faktorer kan sägas sammanfatta konceptet för trygghetsbostäder.

Nationellt finns inte mycket kartlagt angående äldres bostadsprefenser och intresse av att flytta till trygghetsbostad. En bred enkätundersökning i Göteborg visar att även om det i grunden fanns ett intresse för trygghetsbostad så var det så hög andel som 80 % av de tillfrågade i åldrarna 70-90 år som inte ens övervägde att flytta från sin nuvarande bostad.

De slutsatser man dragit från undersökningen är bland annat att hyresnivån upplevs som alltför hög i nyproduktion av trygghetsbostäder jämfört med den som personerna har i det nuvarande boendet. Samtidigt finns det dock erfarenheter som pekar på att det verkliga intresset visar sig först när de färdiga bostäderna står på plats.

Den andra frågan rör om jag delar Uppsalahems analys om att behovet av trygghetsbostäder är mättat. För det första har nämnden inte tagit del av någon sådan slutsats från Uppsala Hem. Men om påståendet stämmer så är svaret nej. Totalt finns idag i Uppsala 260 trygghetsbostäder och ytterligare ett antal är under uppförande. Konceptet trygghetsbostäder har tillkommit framförallt utifrån den statliga äldrelegationens analys för att överbrygga glappet mellan ordinärt- och särskilt boende. Trygghetsbostäder är tänkta för människor som på grund av bristande fysisk tillgänglighet, ensamhet, otrygghet eller oro inte längre vill bo kvar i sin bostad men som inte har behov av ett vård- och omsorgsboende. Kopplat till kon-

ceptet finns även ett statligt investeringsstöd för nyproduktion eller ombyggnation till trygghetsbostäder.

Nämndens behovsanalyser pekar på att fler äldre är i behov av denna typ av bostäder. Ca 700 personer står i kö till trygghetsboendena i kommunen varav 200 tillkommit under detta år. De flesta av dessa står i kö för eventuella framtida behov men mellan 50 och 100 personer är aktiva sökande. Denna bild kompletteras av att jag som ordförande för äldrenämnden får jag nästan veckovis samtal ifrån äldre eller deras anhöriga som undrar över hur man får tag på trygghetsboenden eller varför köerna till dem är så långa. En bild som även Äldreombudsmannen stämde in i på vårt senaste möte.

Den tredje och fjärde frågan rör vad jag ämnar göra för att stimulera tillkomsten av fler bostäder för äldre.

Nämnden har under våren genomfört en utredning för att dels skapa en större tydlighet för de äldre kring systemet för trygghetsbostäder, dels skapa en tydlig ingång för bostadsproducenter som är intresserade av att bygga eller omvandla fastigheter till trygghetsbostäder.

Utredningen har resulterat i att kriterierna för subvention har reviderats så att möjligheten nu även innefattar bostadsrätter och kooperativ hyresrätt. Vidare har treårsperioder införts för beviljande av subvention för att underlätta för bostadsföretagens planering.

En konsekvens av utredningen är även att nämnden avser att ta initiativ till en dialog med berörda bostadsföretag för att gemensamt utforma en modell för ett samlat ansökningsförfarande för personer som ansöker om en trygghetsbostad.

Ytterligare kan nämnas att ÄLN givit kontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för att bevilja subvention även till värdskap i seniorbostäder med en 55-årsgräns för inflyttning.

Bakgrunden till detta är att vi vet att målgrupperna för trygghetsbostäder och seniorbostäder har en relativt likartad situation.

Sammanfattningsvis, för att möta den framtida utmaningen när det gäller de äldres boende behöver vi i Uppsala arbeta på flera olika plan.

Ebba Busch (KD)

Ordförande äldrenämnden